

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobce: R. S.** zastoupen Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 15 Az 200/2003 - 21 ze dne 12. 11. 2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 15 Az 200/2003 - 21 ze dne 12. 11. 2003, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 8299/VL - 11 - P11 - 2001 ze dne 17. 7. 2002. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), udělen azyl, zároveň bylo rozhodnuto o tom, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti, k výzvě soudu řádně doplněné, namítá nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení otázky, zda je možno na stěžovatele vztáhnout § 16 odst. 1 písm. g) zákona

o azylu, tedy zda stěžovatelova žádost o udělení azylu byla podána zjevně nedůvodně. Stěžovatel popisuje situaci, v níž opouštěl zemi svého původu, zejména uvádí, že se dostal do finančních potíží, začali jej pronásledovat vymahači fiktivních dluhů, ti jej ohrožovali na zdraví i na životě, pokud stěžovatel hodlal využít pomoci u příslušných orgánů v zemi svého původu, pak zjistil, že i tyto orgány jsou napojeny na zločinecké struktury, a tedy stěžovatel neměl šanci zajistit ochranu své osoby. Stěžovatel v této souvislosti dovozuje, že je u něj dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť stěžovatel nepatří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur. Na základě právě uvedeného stěžovatel namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."). Kromě toho stěžovatel namítá i vady řízení před žalovaným, který neprovedl dostatečné dokazování, přitom na základě zjištěného stavu nebylo možno spravedlivě rozhodnout. Krajský soud pak ponechal dle stěžovatele bez povšimnutí skutečnost, že stěžovatel má velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o persekuci v zemi svého původu. Dále stěžovatel namítá, že krajský soud se měl na základě jím podané žaloby zabývat i dodržením procesních předpisů v řízení před žalovaným, což neučinil, a dovozuje z toho kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Navíc stěžovatel namítá nesprávné posouzení splnění podmínky překážky vycestování, neboť stěžovateli v případě návratu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení, přitom bude-li zjištěno, že v České republice požádal o udělení azylu, bude podroben persekuci. Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku jím podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na skutečnost, že stěžovatel v průběhu správního řízení argumentoval tím, že byl v zemi svého původu pronásledován vymahači fiktivních dluhů, aniž by v zemi svého původu ke své ochraně využil postupů, které mu umožňuje tamní právní řád. Nebyl naplněn žádný z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, přitom případná hrozba ze strany soukromých osob nenaplňuje žádnou z taxativně vymezených překážek vycestování podle § 91 zákona. Žalovaný tak navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující pro posouzení této právní věci rozhodné skutečnosti: stěžovatel v průběhu řízení před žalovaným uvedl, že zemi svého původu opustil v srpnu roku 2001 poté, kdy neznámí pachatelé vykradli bar v blízkosti stěžovatelova domu a majitelé baru požadovali po stěžovateli náhradu škody. Požadovali peněžitou částku 5000 USD a vyhrožovali zabitím stěžovatele a zapálením jeho domu. Za této situace stěžovatel ze země svého původu odcestoval. Z přílohy k protokolu o pohovoru konaném dne 29. 5. 2002 vyplývá, že stěžovateli byl předložen seznam podkladů, z nichž žalovaný při svém rozhodování vycházel, stěžovatel se s nimi nechtěl seznámit, nechtěl se k nim vyjádřit ani navrhnout jejich doplnění. Dne 17. 7. 2002 žalovaný rozhodl tak, že stěžovateli azyl neudělil a vyslovil neexistenci překážky vycestování. Z obsahu soudního spisu pak Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel proti rozhodnutí žalovaného podal za právního stavu účinného do 31. 12. 2002 opravný prostředek, který byl po 1. 1. 2003 projednáván jako žaloba. Stěžovatel tvrdil, že nesouhlasí „se zastavením azylového řízení", poukazoval na své potíže se soukromými osobami v zemi svého původu a namítal nebezpečí, které mu ze strany těchto osob hrozí. Krajský soud stěžovatelovo podání posoudil jako žalobu, jíž napadl rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu, a vyslovil se k nesplnění důvodů pro udělení azylu i ke konstataci neexistence překážky vycestování. Rozsudek byl stěžovateli doručen dne 12. 2. 2004. Dne 25. 2. 2004 bylo krajskému soudu doručeno podání, kterým stěžovatel „požadoval přezkoumání a žádal o odvolání ke Krajskému soudu v Ústí

nad Labem“, následně byl vyzván, aby upřesnil, čeho se domáhá, když již ve věci bylo pravomocně rozhodnuto, na což stěžovatel reagoval doplněním kasační stížnosti podaným dne 30. 3. 2004.

Stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Přestože podání došlé soudu dne 25. 2. 2004 nebylo jako kasační stížnost označeno, navíc ani z jeho obsahu nevyplývalo, že by se mělo jednat o kasační stížnost, Nejvyšší správní soud přistoupil na samu hranici příznivosti posouzení stěžovatelova podání a dovodil, že tímto podáním stěžovatel ve skutečnosti reagoval na doručení rozsudku krajského soudu s jediným možným úmyslem, tj. zpochybnit jej, a tedy že jde o základ kasační stížnosti, který byl dne 30. 3. 2004 odpovídajícím způsobem doplněn. Bylo-li přitom prvotní stěžovatelovo podání učiněno ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku, pak Nejvyšší správní soud v této otázce uzavírá, že kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je přípustná, neboť se stěžovatel dovolává kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Namítá-li stěžovatel nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení otázky, zda je možno na stěžovatele vztáhnout § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, tedy zda stěžovatelova žádost o udělení azylu byla podána zjevně nedůvodně, což následně opírá o popis situace v zemi původu stěžovatele před jeho odjezdem do České republiky, pak napadá závěr krajského soudu, který ve skutečnosti nebyl učiněn. Krajský soud nedospěl k závěru, že stěžovatelova žádost o udělení azylu byla podána zjevně nedůvodně, a neaplikoval tedy § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Aplikace tohoto ustanovení mu ostatně ani nepřísluše la, neboť nepřezkoumával na základě podaného opravného prostředku stěžovatele, posuzovaného jako žaloba, rozhodnutí žalovaného, jímž by žalovaný konstatoval zjevnou nedůvodnost stěžovatelovy žádosti, nýbrž posuzoval, zda žalovaný postupoval správně, když vyslovil, že nejsou splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 až 14 zákona o azylu a že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Nebylo-li tedy ze strany krajského soudu důvodu k aplikaci § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, pak by se mohl dopustit nezákonnosti právě tím, že by jej aplikoval. V této právní věci však krajský soud správně nepoužil § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Namítá-li nyní stěžovatel nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení otázky, zda je možno na stěžovatele vztáhnout § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, přitom toto ustanovení krajský soud neaplikoval a aplikovat neměl, nemohl se stěžovatelem tvrzené nezákonnosti dopustit. Tato námitka tedy není důvodná, aniž by se Nejvyšší správní soud musel nutně zabývat dalšími dílčími tvrzeními stěžovatele v rámci tohoto kasačního důvodu. Přesto však Nejvyšší správní soud konstatuje, že tvrdí-li stěžovatel, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, pak ani tomuto tvrzení nelze přisvědčit. Poukazoval-li stěžovatel již v průběhu správního řízení na svoje potíže se soukromými osobami, tj. s vymahači neexistujících dluhů, aniž by se pokusil tyto potíže vyřešit za pomoci místních úřadů v zemi svého původu, pak nemůže být splněna podmínka pronásledování. Pronásledováním je totiž ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není

schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. S přihlédnutím k článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967 tak Nejvyšší správní soud dovozuje, že důvodem udělení azylu v případě represe musí být skutečnost, že jde o represi uskutečňovanou ze strany státu. To ze skutkových zjištění, jak je učinil žalovaný, dovodit nelze.

Za důvodnou nepovažuje Nejvyšší správní soud ani námitku stěžovatele (jím subsumovanou pod kasační důvod podávaný z § 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.) v tom směru, že se měl krajský soud zabývat i dodržením procesních předpisů v řízení před žalovaným. Přezkumná činnost krajského soudu v řízeních o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů je vázána zásadou dispoziční, přitom rozsah přezkumu je determinován žalobními body, jež byly u soudu ve lhůtě uplatněny. Jinými slovy: krajský soud přezkoumává napadené výroky rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Omezil-li se stěžovatel v žalobě na tvrzení, že nesouhlasí „se zastavením azylového řízení“, přičemž poukazoval na své potíže se soukromými osobami v zemi svého původu a namítal nebezpečí, které mu ze strany těchto osob hrozí, pak námitku směřující k nedostatečnému rozsahu dokazování v řízení před žalovaným z takto formulované žaloby ani při nejvyšší míře posouzení ve prospěch stěžovatele dovozovat nelze. Stěžovatel tedy v tomto směru přezkumnou činnost krajského soudu neurčil a krajský soud nepochybil, pokud se procesními otázkami řízení před žalovaným nezabýval.

Pokud stěžovatel namítá i nesprávné posouzení splnění podmínky překážky vycestování, neboť stěžovateli v případě návratu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení, pak ani tuto námitku Nejvyšší správní soud neshledává důvodnou. Krajský soud se k této otázce samostatně vyslovil a učinil tak ve stejné míře obecnosti, jak byla stěžovatelem v žalobě uplatněna. Tu musí Nejvyšší správní soud nutně vyjít z formulace žaloby, a tedy z obecně formulovaného žalobního bodu zahrnujícího generální nesouhlas s rozhodnutím žalovaného bez uvedení konkrétních argumentů svědčících důvodnosti takového nesouhlasu. Neuváděl-li stěžovatel konkrétní důvody, které dle jeho názoru svědčily ve prospěch konstatace existence překážky vycestování, nad rámec těch, které již uvedl v průběhu správního řízení (stěžovatel dokonce ani nesouhlas s konstatací neexistence této překážky výslovně nenamítal), pak nebylo, k čemu by se nad rámec obsahu spisu ohledně správnosti aplikace § 91 žalovaným krajský soud vyjadřoval. Dovodil-li krajský soud z obsahu žaloby, že je napadán i závěr ohledně překážky vycestování, provedl-li vyhodnocení případné existence takové překážky, byť v obecnější rovině, a dospěl-li ke shodnému závěru jako žalovaný, pak Nejvyšší správní soud s ohledem na uplatněný žalobní bod v takovém postupu krajského soudu pochybení neshledává.

Namítá-li stěžovatel konečně v kasační stížnosti vady řízení před žalovaným, který neprovedl dostatečné dokazování, přitom na základě zjištěného stavu nebylo možno spravedlivě rozhodnout, pak tato námitka nenalézá svoji oporu ve stěžovatelově žalobě. Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., na které stěžovatel v souvislosti s tímto svým tvrzením odkazuje, jsou kasačním důvodem tvrzené vady řízení před krajským soudem spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, jeho rozhodnutí zrušit. V žalobě však stěžovatel žádné pochybení žalovaného ohledně rozsahu dokazování nenamítal. Je-li přitom podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná mimo jiné také kasační stížnost, která se opírá

o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl, a stěžovateli přitom nic nebránilo již v řízení před krajským soudem tvrdit, že žalovaný při svém rozhodování neprovedl dostatečné dokazování, v této části nezbývá než kasační stížnost shledat podle § 103 odst. 1 písm. b) a § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustnou. Touto námitkou se tedy Nejvyšší správní soud nemohl zabývat.

Ze shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. února 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu